

УДК 004:027.7:378]:021.1

DOI: 10.31866/2617-796X.6.1.2023.283937

Юрій Горбань,

кандидат культурології, доцент,
професор кафедри інформаційних технологій,
Київський національний університет культури і мистецтв,
Київ, Україна
y.i.gorban@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5837-4409>

Наталія Гайсинюк,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри інформаційних технологій,
Київський національний університет культури і мистецтв,
Київ, Україна
n_gaysunuk@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7959-9751>

ЦИФРОВИЙ МЕДІАПРОСТІР СУЧАСНОЇ БІБЛІОТЕКИ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ ТА ФУНКЦІЙ

Мета статті – дослідити трансформацію ролі та функцій сучасних університетських бібліотек; вивчити вплив інтеграції цифрових медіа на традиційну роль бібліотек у закладах вищої освіти (ЗВО); запропонувати всебічне розуміння нових вимог, які до них висувуються.

Методи дослідження. У процесі дослідження для розкриття сучасного стану бібліотек закладів вищої освіти та чинників, що формують їх трансформацію, використано загальнонаукові методи дослідження, зокрема джерелознавчий (для ретельного огляду літератури, тематичних досліджень різних університетських бібліотек), аналітичний (для аналізу нових тенденцій цифрових медіа), систематизації та узагальнення (для підбиття підсумків).

Наукова новизна полягає у визначенні ключових трендів, викликів і можливостей, які виникають унаслідок цифровізації, а також в аналізі кращих практик адаптації до цих змін. Запропоновано рекомендації та вказівки для бібліотек, які прагнуть подолати виклики цифрового переходу, пов'язані з оновленням бібліотечної інфраструктури для підтримки потреб користувачів; сформульовано принципи успішного розв'язання проблем, пов'язаних з інформаційною грамотністю та авторським правом, й управління бюджетними обмеженнями та навігацією в складній і мінливій екосистемі постачальників цифрових ресурсів. Наголошено на нових можливостях, що з'являються із цифровою інтеграцією ЗВО і можуть сприяти розвитку стійкої, адаптивної та інноваційної мережі університетських бібліотек, здатних задовольнити потреби користувачів у цифрову епоху.

Висновки. Дослідження демонструє, що цифровий медіапростір значно впливає на роль і функції університетських бібліотек. Для цих закладів важливо використовувати можливості, які надають цифрові технології, і відповідним чином адаптувати свої послуги, засоби та політику. Ця трансформація не тільки зумовлює нові виклики, а й покращує

здатність бібліотеки обслуговувати інформаційні та освітні потреби користувачів, сприяючи успіху студентів і дослідників у цифрову еру.

Ключові слова: цифровий медіапростір; цифрова інтеграція; цифрові ресурси; сучасні бібліотеки ЗВО; освіта у цифрову епоху; трансформація.

Вступ. У сучасному суспільстві, де інформаційні та комунікаційні технології (ІКТ) розвиваються швидкими темпами, бібліотеки закладів вищої освіти стикаються із серйозними змінами у своїй ролі та функціях. Цифровий медіапростір стає дедалі важливішим, оскільки він надає нові можливості для доступу до інформації, освітніх ресурсів і комунікації між учасниками освітнього процесу.

Трансформація ролі та функцій сучасних бібліотек ЗВО є актуальною та значущою проблемою, оскільки їхні традиційні функції розширюються і адаптуються до нового цифрового середовища (Горовий, 2021). З одного боку, цей процес має безліч переваг для закладів освіти, студентів і науково-педагогічних працівників. З іншого боку, такі зміни можуть спричинити низку проблем, пов'язаних з інфраструктурою, організацією та підтримкою послуг.

Варто зазначити, що дослідження є актуальним та значущим для фахівців у сфері бібліотечної справи, а також керівників, які ставлять перед собою завдання оптимізації роботи бібліотек і розширення їхнього освітнього й інформаційного внеску.

Аналіз досліджень і публікацій. Д. Соловяненко та Т. Симоненко (2012), Т. Ярошенко (2011; 2021), Т. Гранчак (2022), В. Горовий (2021) й інші українські науковці зробили значний внесок у вивчення та розвиток концепції бібліотечного функціонування в контексті цифрового медіапростору. У наукових розвідках вищезазначених дослідників наведено різноманітні погляди щодо основних аспектів цифрової трансформації бібліотек, включаючи розвиток технологічної інфраструктури й електронних баз даних (Гранчак, 2022); поліпшення доступності інформаційних ресурсів і забезпечення інформаційної підтримки для користувачів (Соловяненко та Симоненко, 2012); застосування нових освітніх методів, технологій та інструментів для підвищення якості освіти (Горовий, 2021). Особливу увагу приділено ролі бібліотек у формуванні соціального капіталу в цифровій епосі.

С. Чуканова та М. Голубева (2012) стверджують, що сучасні бібліотеки відіграють провідну роль у сфері освіти та науки, стимулюючи академічний і науководослідний потенціал, сприяючи розвитку суспільного діалогу й зміцненню зв'язків між науковцями та практиками різних галузей знань.

Дослідження згаданих учених розвивають розуміння про те, як бібліотеки адаптуються до цифрового середовища і трансформуються відповідно до потреб сучасного суспільства, зокрема студентів, викладачів, дослідників.

Ретельний і всебічний огляд академічних праць у галузі цифрової модернізації бібліотек засвідчує актуальність створення сьогодні відповідної концепції в Україні. Вивчення різноманітних граней цієї проблеми здійснюється на теоретичному рівні та із застосуванням емпіричних даних.

О. Івашкевич (2021) акцентує на організаційно-технологічних аспектах цифрової трансформації бібліотек, включаючи впровадження нових технологій, оптимізацію робочих процесів і підвищення ефективності. О. Клименко та О. Сокур (2022а) ак-

тивно вивчають економічні й правові засади функціонування бібліотек у цифровому просторі, такі як фінансування, інтелектуальна власність і доступ до інформаційних ресурсів. Так, дослідження з цифрової модернізації бібліотек є актуальними та невідкладними, а тому необхідно опрацювати стратегії та практичні заходи щодо впровадження цифрових інновацій у бібліотечній сфері України.

Т. Ярошенко (2011; 2021) виділяє ключові напрями розвитку бібліотек у цифровому медіапросторі. Однак залишається потреба у зверненні належної уваги на значущість цифрової модернізації як каталізатора трансформації та прогресу в бібліотечно-інформаційній сфері.

С. Ростовцев (2017) наголошує на тому, що цифрова модернізація відіграє вирішальну роль адаптації бібліотек до умов інформаційного суспільства та впровадження загальних стратегій у суспільному розвитку. Бібліотеки мають не тільки переорієнтуватися на експлуатацію цифрових ресурсів і технологій, а й знаходити нові способи надання послуг і сприяння освітньому процесу.

Активна участь бібліотек у процесі цифрової інтеграції, взаємодія з освітніми та науковими установами, а також сприяння міждисциплінарному підходу забезпечують формування нового типу інформаційної культури та зростання рівня грамотності користувачів. Опрацювання стратегій і моделей розвитку бібліотек у контексті цифрової модернізації є актуальним і перспективним напрямом для додаткових досліджень. Це дасть змогу сприяти гуманістичній цінності інформаційного простору та сформувавши безпечне середовище для обміну знаннями й ідеями серед користувачів.

Інтеграція цифрових засобів масової інформації розширює діапазон ресурсів та інструментів, доступних користувачам бібліотеки, дозволяючи їм отримувати доступ до інформації ефективніше та результативніше. Наявність цифрових медіа в бібліотеках сприяє появі нових ролей і послуг, які виходять за межі традиційних бібліографічних і каталогізаційних функцій. Серед них – контроль даних, цифрове збереження та підтримка публікацій у відкритому доступі. Оскільки цифрові медіа все більше інтегруються в академічну діяльність, бібліотеки поступово перетворюються на багатофункціональні простори, які сприяють співпраці та груповому навчанню. Бібліотеки мають постійно адаптуватися, щоб добре знати останні технологічні досягнення і приймати нові інструменти та стратегії для задоволення потреб користувачів в епоху цифрового медіапростору.

Мета статті – дослідити трансформацію ролі та функцій університетських бібліотек в епоху цифрових технологій, зосередивши увагу на впливі цифрового медіапростору; запропонувати всебічне розуміння нових вимог, які висувають до бібліотек через інтеграцію цифрових медіа, сприяючи поточному академічному дискурсу на цю тему.

Результати дослідження. Роль і функції сучасних університетських бібліотек останніми роками зазнали змін, значною мірою зумовлених швидким розвитком і впливом цифрових медіа. Однією з головних змін в університетських бібліотеках є перехід на цифрові ресурси (Гранчак, 2022). Оскільки все більше наукового контенту стає доступним в інтернеті, бібліотеки інвестують у цифрові платформи, електронні книги й електронні журнали, щоб розширити свою колекцію ресурсів. Це дає змогу бібліотекам не тільки надавати миттєвий доступ до матеріалів, а й

допомагає заощаджувати простір, який можна перепрофілювати для інших функцій. Наприклад, створити зони групового навчання або технологічні лабораторії.

Вплив цифрових медіа на університетські бібліотеки мав далекосяжні наслідки для їхньої ролі, функцій і послуг (Клименко та Сокур, 2022b). Перехід до цифрових ресурсів, інтеграція передових технологій і зосередження на цифровій грамотності змінили спосіб роботи бібліотек та взаємодію з користувачами. Крім того, наголос на співпраці та відкритому доступі розширив вплив університетських бібліотек за межі їхніх безпосередніх громад.

Розглянемо детальніше зміни, які підвищили загальну ефективність і цінність університетських бібліотек в епоху цифрових технологій.

Інтеграція передових технологій. Вплив цифрових медіа на університетські бібліотеки можна спостерігати через інтеграцію передових технологій (Ярошенко, 2011). Бібліотеки тепер пропонують розширені інструменти пошуку, платформи виявлення та інші цифрові інструменти, які дають змогу користувачам отримувати доступ до інформації швидко й ефективно. Ці інструменти забезпечують доступ до широкого спектра академічних ресурсів через персональний комп'ютер чи гаджет, роблячи весь дослідницький процес набагато простішим і ефективнішим.

Цифрова та інформаційна грамотність. Унаслідок цифрової трансформації змінилася роль бібліотечного персоналу (Горовий, 2021). Зараз бібліотекарі відіграють вирішальну роль у просуванні цифрової та інформаційної грамотності серед студентів і викладачів. Складність цифрового простору спонукає їх навчати користувачів орієнтуватися на академічних платформах, оцінювати й ефективно використовувати цифрові ресурси. Ця зміна фокуса призводить до розробки нових програм навчання, спрямованих на вдосконалення цифрових навичок користувачів.

Співпраця та відкритий доступ. Ще одна важлива модифікація у сфері університетських бібліотек – це наголошення на співпраці й просуванні відкритого доступу до дослідницьких матеріалів (Клименко та Сокур, 2022a). Цифрова ера полегшила бібліотекам співпрацю з іншими установами й обмін ресурсами, у такий спосіб розширюючи обсяг дослідницьких матеріалів, доступних користувачам. Крім того, університетські бібліотеки зараз активно виступають за відкритий доступ, наполягаючи на тому, щоб більше результатів досліджень були доступними безкоштовно в інтернеті. Це принесе користь не лише своїй спільноті, але й світовій академічній.

Адаптація сучасних бібліотек ЗВО до нового цифрового середовища відбувається за допомогою ключових аспектів (табл. 1).

Усі ці заходи допомагають сучасним бібліотекам ЗВО адаптуватися до умов, що змінюються, задовольняти інформаційні потреби своїх користувачів й активно взаємодіяти з академічною спільнотою в новому цифровому середовищі.

Швидкий розвиток цифрових технологій і медіапростору призвів до значних змін у тому, як працюють і надають свої послуги університетські бібліотеки (Копанева, 2020).

Розуміння цих тенденцій та адаптація мають вирішальне значення для сучасних бібліотек, що дає змогу задовольнити різноманітні та мінливі потреби студентів, дослідників і викладачів. Основні тенденції розвитку цифрових технологій і медіапростору, а також їхній вплив на послуги та ресурси, що надають університетські бібліотеки, наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Основні аспекти адаптації бібліотек ЗВО до цифрового середовища

Аспекти	Заходи
Цифрові колекції видань	Розробка та впровадження цифрових видань, включаючи електронні книги, журнали, бази даних та архіви, дають змогу університетським бібліотекам забезпечити широкий доступ до актуальної інформації для студентів і викладачів.
Інформаційні технології	Упровадження нових інформаційних і комунікаційних технологій (ІКТ), таких як хмарні сервіси, мобільні програми та системи управління базами знань, сприяє підвищенню ефективності роботи бібліотеки та зручності користування її ресурсами.
Освітня роль	Бібліотеки активно розвивають партнерства з викладачами й іншими фахівцями для створення навчальних матеріалів, онлайн-курсів і майстер-класів, які допомагають студентам розвивати інформаційну компетентність та навички роботи з цифровими ресурсами.
Віртуальне обслуговування	Упровадження онлайн-консультацій та підтримки через чат, дзвінки або відеоконференції розширює можливості бібліотеки в наданні інформаційної допомоги та консультацій на відстані.
Співпраця та мережеві проекти	Бібліотеки активно співпрацюють з іншими бібліотеками, науковими й освітніми організаціями, беручи участь у міжнародних і регіональних мережевих проєктах та обміні досвідом щодо впровадження цифрових інновацій.

Цифрові технології та сучасний медіапростір мають вагомий вплив на роль, функції та послуги, які пропонують університетські бібліотеки (Ростовцев, 2017). Ураховуючи ці тенденції та відповідним чином адаптуючи свої послуги, бібліотеки можуть продовжувати ефективно підтримувати дослідницькі, викладацькі та навчальні потреби своїх користувачів.

Оскільки університетські бібліотеки трансформуються в епоху цифрових технологій (Мар'їна, 2016), важливо розробити ефективні стратегії та найкращі практики, щоб забезпечити їх успішний перехід і залишатися актуальними для академічної спільноти. Обговоримо такі підходи, підкреслюючи важливість інновацій, співпраці та залучення користувачів:

1. *Застосування технологій*: бібліотеки мають інтегрувати цифрові інструменти та платформи, такі як електронні ресурси, цифрові репозиторії та онлайнві бази даних (Копанева, 2020), щоб розширити свої пропозиції послуг і забезпечити безперебійний доступ до інформації. Інвестиції в сучасні технології також допоможуть автоматизувати рутинні завдання та підвищити загальну ефективність.

Таблиця 2

**Тенденції та суть розвитку функції бібліотек ЗВО
в період цифрової трансформації**

Тенденції	Зміст
Розширення електронних ресурсів і цифрового контенту	Університетські бібліотеки більше інвестують у цифровий контент, такий як електронні книги, електронні журнали, бази даних і мультимедійні ресурси. Цей перехід до цифрових форматів полегшує віддалений доступ, можливості спільного навчання та зменшує потребу у фізичному сховищі.
Проєкти масового оцифрування	Зусилля з оцифрування фізичних колекцій, включаючи рідкісні книги, рукописи й архівні матеріали, стали пріоритетними. Роблячи ці матеріали більш доступними, бібліотеки сприяють науковій роботі та зберігають культурну спадщину.
Інструменти виявлення та пошуку інформації	Розширені інструменти пошуку та платформи виявлення були розроблені, щоб допомогти користувачам орієнтуватися та знаходити відповідні ресурси у величезних цифрових колекціях, які зростають. Ці інструменти оптимізують дослідницький процес і сприяють ефективному використанню бібліотечних ресурсів.
Послуги та простори, орієнтовані на користувача	Інтеграція цифрових технологій призвела до зміщення уваги в бік послуг, орієнтованих на користувача. Бібліотеки пристосували свої фізичні простори, щоб створити середовище для більшої співпраці, багате на технології, яке обслуговує різні стилі навчання та групові проєкти.
Відкритий доступ і відкриті освітні ресурси	Рух за відкритий доступ, який підтримується цифровими технологіями, сприяє вільному та необмеженому обміну результатами досліджень і освітніми матеріалами. Цей підхід кидає виклик традиційним видавничим моделям і підвищує доступність наукових знань.
Управління даними та контроль	Важливість управління та курування дослідницьких даних призвели до того, що бібліотеки пропонують спеціалізовану підтримку та послуги в цій галузі, забезпечуючи належне зберігання, організацію та обмін даними.
Соціальні медіа й охоплення	Університетські бібліотеки все частіше використовують платформи соціальних медіа й інші канали зв'язку для комунікації з користувачами, просування ресурсів і послуг, а також обміну новинами й оновленнями.

2. *Розвиток навичок цифрової грамотності:* опанування навичок цифрової грамотності має вирішальне значення для бібліотечного персоналу та відвідувачів у процесі орієнтування в цифровому ландшафті (Ростовцев, 2017). Навчальні програми та семінари можуть допомогти користувачам бібліотеки ефективно використовувати електронні ресурси, виконувати розширений пошук і критично оцінювати інформацію в інтернеті.

3. *Покращення взаємодії з користувачем*: бібліотеки можуть зробити свої цифрові послуги інтуїтивно зрозумілими та доступними (Клименко та Сокур, 2022b). Зокрема, оптимізувати вебсайт, онлайн-каталог та бази даних, щоб вони були зручними для мобільних пристроїв і мали зрозумілу навігацію.

4. *Заохочення співпраці*: співпраця з іншими академічними установами, бібліотеками та фахівцями може призвести до обміну ресурсами, досвідом та ідеями (Соловяненко та Симоненко, 2012). Це може передбачати створення консорціумів або партнерств для покращення доступу до цифрових ресурсів, просування ініціатив відкритого доступу й участі в спільних дослідницьких проектах.

5. *Прийняття рішень на основі аналітичних даних*: використання аналітики та підходів на основі даних може допомогти бібліотекам ухвалювати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів, пріоритетів послуг і майбутніх інвестицій (Івашкевич, 2021).

6. *Залучення спільноти*: бібліотеки можуть посилити свою присутність і актуальність через активну комунікацію з академічною спільнотою. Проведення заходів, семінарів і вебінарів, а також участь у соціальних мережах можуть допомогти створити відчуття спільності та налагодити стосунки з меценатами.

7. *Підтримка відкритого доступу та цифрових наук*: сприяючи відкритому доступу та цифровим наукам, бібліотеки можуть зробити внесок у демократизацію знань і створити більш інклюзивне дослідницьке середовище (Клименко та Сокур, 2022a). Це може охоплювати підтримку публікацій у відкритому доступі, підтримку інституційних сховищ та сприяння цифровим гуманітарним проектам.

Застосування цих практик і стратегій дасть змогу університетським бібліотекам успішно перейти до цифрової ери та продовжувати надавати цінні послуги й ресурси своїм науковим спільнотам. Упроваджуючи інновації, сприяючи співпраці та ставлячи пріоритетом залучення користувачів, бібліотеки будуть орієнтуватися у викликах і можливостях, які відкриває цифрова ера.

У дослідженні наголошено на виявленні основних тенденцій, проблем і перспектив, пов'язаних із цифровізацією, а також проаналізовано передові методи пристосування до цих змін. Наведено поради та рекомендації для бібліотек, які прагнуть упоратися з труднощами, пов'язаними із цифровим переходом, наприклад модернізацією інфраструктури бібліотеки відповідно до запитів користувачів; вирішенням питань, що стосуються інформаційної грамотності й авторських прав; обліком бюджетних обмежень та успішним співробітництвом з постачальниками цифрових ресурсів в умовах мінливої екосистеми. Окреслено нові горизонти, які надає цифрова інтеграція. У результаті це може сприяти формуванню стійкої, гнучкої та інноваційної мережі університетських бібліотек, здатних задовольняти потреби користувачів в епоху цифрових технологій.

Висновки. У процесі дослідження визначено ключові тренди, виклики та можливості, що виникають унаслідок цифрового переходу в бібліотеках закладів вищої освіти. Аналіз практик і стратегій адаптації дав змогу виявити низку основних підходів, за допомогою яких бібліотеки можуть успішно адаптуватися до цифрової ери:

1. Розвиток цифрових колекцій і надання електронних ресурсів для задоволення потреб сучасних студентів та викладачів.
2. Інтеграція технологій та інновацій для підвищення якості послуг, поліпшення користувацького досвіду.
3. Упровадження співробітництва між бібліотеками, закладами освіти та науковими групами для обміну досвідом, ресурсами й знаннями.
4. Посилення взаємодії з академічною спільнотою та залучення користувачів до формування та розвитку бібліотечних послуг і ресурсів.
5. Навчання бібліотечного персоналу нових навичок та компетенцій, необхідних для роботи в цифровому середовищі.

Успіх адаптації бібліотек ЗВО до цифрової ери визначається їхньою готовністю до інновацій, співробітництва й активної взаємодії з користувачами. Упровадження ефективних стратегій і практик сприяє створенню сучасного, гнучкого та сталого образу бібліотек, який відповідатиме потребам академічної спільноти в умовах цифрової трансформації. Завдяки вивченню передових методів і стратегій адаптації вчені можуть виявляти та пропонувати найбільш ефективні підходи до інтеграції цифрових технологій у різних аспектах функціонування бібліотек.

Запропоновані підходи в галузі адаптації бібліотек закладів освіти до цифрової ери надають бібліотечним фахівцям та управлінському персоналу принципово нові підходи, інструменти та рекомендації для успішної інтеграції інноваційних методів і технологій у їхню діяльність. Крім того, аналіз практик і стратегій адаптації дає змогу врахувати досвід інших організацій та установ, що сприяє підвищенню ефективності та результативності впровадження цифрових трансформацій. Загалом дослідження стає базою для розробки стійких й адаптивних стратегій, спрямованих на покращення якості обслуговування та доступу до інформаційних ресурсів для академічної спільноти.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Горовий, В.М., 2021. Стратегічні комунікації в науково-інформаційному процесі сучасності. *Вісник Національної академії наук України*, 3, с.3-9.
- Гранчак, Т.Ю., 2022. Професійний профіль бібліотечного фаху: дизайн компетентностей. В: *Інформація, комунікація та управління знаннями в глобалізованому світі*, Матеріали П'ятої міжнародної наукової конференції. Київ, Україна, 23-24 червня 2022. [online] Київ: Видавничий центр КНУКіМ, с.245-248. Доступно: <http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/28.06.22-_Zbirnyk-materialiv_-2022.pdf> [Дата звернення 19 квітня 2023].
- Івашкевич, О., 2021. Цифрова трансформація бібліотек України: сьогодення та перспективи. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 2, с.50-56.
- Клименко, О. та Сокур, О., 2022а. Взаємодія національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського із закладами вищої освіти в умовах інформаційної технологізації. *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 10, с.92-104.
- Клименко, О.З. та Сокур, О.Л., 2022б. Сучасна бібліотека у цифровому середовищі: досягнення і можливості. В: *Бібліотека у сучасному інформаційному просторі: проблеми*

та перспективи (до 100-річчя бібліотеки Університету Ушинського), Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної бібліотечної конференції. Одеса, Україна, 17 листопада 2022. Одеса: Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, с.85-87.

Копанєва, В.О., 2020. *Бібліотека в середовищі цифрової науки: системно-інтеграційна взаємодія*. Київ: Видавництво Ліра-К.

Мар'їна, О., 2016. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі. *Бібліотечний вісник*, 4, с.8-12.

Ростовцев, С., 2017. Формування системи інтернет-маркетингу в бібліотеках України. *Вісник Книжкової палати*, 6, с.8-12.

Соловяненко, Д.В. та Симоненко, Т.В., 2012. Нова технологічна платформа для проекту «Наукова періодика України». *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*, 1, с.35-40.

Чуканова, С. та Голубєва, М., 2012. Роль бібліотек ВНЗ в упровадженні інтерактивних технологій в освітньому просторі. В: *Освітній процес: погляд зсередини*, V Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція. Дніпропетровськ, Україна, 20-21 грудня 2012. [online] Дніпро: Дніпропетровський національний університет імені О. Гончара, с.114-116. Доступно: <http://www.confcontact.com/20121220/6_chukanova.htm> [Дата звернення 19 квітня 2023].

Ярошенко, Т., 2011. Зелений шлях відкритого доступу. Репозитарії та їх роль у науковій комунікації: перші двадцять років. *Бібліотечний вісник*, 5, с.3-10.

Ярошенко, Т., 2021. Відкритий доступ, відкрита наука, відкриті дані: як це було і куди йдемо (до 20-ліття Будапештської ініціативи Відкритого доступу). *Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук*, 8, с.10-26.

REFERENCES

Chukanova, S. and Holubieva, M., 2012. Rol bibliotek VNZ v uprovaдzhenni interaktyvnykh tekhnolohii v osvitnomu prostori [The role of university libraries in the implementation of interactive technologies in the educational space]. In: *Osvitnii protses: pohliad zseredyny* [Educational process: a view from the inside], V International Scientific and Practical Internet Conference. Dnipropetrovsk, Ukraine, 20-21 December, 2012. [online]. Dnipro: Oles Honchar Dnipro National University, pp.114-116. Avialable at: <http://www.confcontact.com/20121220/6_chukanova.htm> [Accessed 19 April 2023].

Horovyi, V.M., 2021. Stratehichni komunikatsii v naukovo-informatsiinomu protsesi suchasnosti [Strategic communications in the modern scientific and informational process]. *Visnyk of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 3, pp.3-9.

Hranchak, T.Iu., 2022. Profesiyniy profil bibliotechnoho fakhu: dyzain kompetentnosti [Professional profile of librarians: competence design]. In: *Informatsiia, komunikatsiia ta upravlinnia znanniamy v hlobalizovanomu sviti* [Information, Communication and Knowledge Management in a Globalized World], Proceedings of the Fifth International Scientific Conference. Kyiv, Ukraine, June 23-24, 2022. [online] Kyiv: KNUKiM Publishing Center, pp.245-248. Avialable at: <http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/28.06.22-_Zbirnyk-materialiv_-2022.pdf> [Accessed 19 April 2023].

- Ivashkevych, O., 2021. Tsyfrova transformatsiia bibliotek Ukrainy: sohodennia ta perspektyvy [Digital transformation of Ukrainian libraries: present and prospects]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 2, pp.50-56.
- Klymenko, O. and Sokur, O., 2022a. Vzaiemodiia natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho iz zakladamy vyshchoi osvity v umovakh informatsiinoi tekhnolohizatsii [Interaction of the National Library of Ukraine named after V. I. Vernadskyi with institutions of higher education in the conditions of information technology]. *Ukrainian Journal on Library and Information Science*, 10, pp.92-104.
- Klymenko, O.Z. and Sokur, O.L., 2022b. Suchasna biblioteka u tsyrovomu seredovyskhi: dosiahnennia i mozhlyvosti [Modern library in the digital environment: achievements and opportunities]. In: *Biblioteka u suchasnomu informatsiinomu prostori: problemy ta perspektyvy (do 100-richchia biblioteky Universytetu Ushynskoho)* [The library in the modern information space: problems and prospects (to the 100th anniversary of the library of Ushinsky University)], Abstracts of reports of the All-Ukrainian Scientific and Practical Library Conference. Odesa, Ukraine, 17 November, 2022. Odesa: South Ukrainian National Pedagogical University named after K. D. Ushynsky, pp.85-87.
- Kopanieva, V.O., 2020. *Biblioteka v seredovyskhi tsyvrovoi nauky: systemno-intehratsiina vzaiemodiia* [Library in the environment of digital science: system integration interaction]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K.
- Marina, O., 2016. Kontent-stratehiia bibliotek u tsyrovomu seredovyskhi [Content strategy of libraries in the digital environment]. *Bibliotechnyi visnyk*, 4, pp.8-12.
- Rostovtsev, S., 2017. Formuvannia systemy internet-marketynhu v bibliotekakh Ukrainy [Formation of the internet marketing system in Ukrainian libraries]. *Bulletin of the Book Chamber*, 6, pp.8-12.
- Solovianenko, D.V. and Symonenko, T.V., 2012. Nova tekhnolohichna platforma dlia proektu "Naukova periodyka Ukrainy" [A new technological platform for the "Scientific periodicals of Ukraine" project]. *Library Science. Record Studies. Informology*, 1, pp.35-40.
- Yaroshenko, T., 2011. Zelenyi shliakh vidkrytoho dostupu. Repozytarii ta yikh rol u naukovii komunikatsii: pershi dvadtsiat rokiv [Green way of open access. Repositories and their role in scholarly communication: the first twenty years]. *Bibliotechnyi visnyk*, 5, pp.3-10.
- Yaroshenko, T., 2021. Vidkrytyi dostup, vidkryta nauka, vidkryti dani: yak tse bulo i kudy ydemo (do 20-littia Budapeshtskoi initsiatyvy Vidkrytoho dostupu) [Open access, open science, open data: how it was and where we are going (to the 20th anniversary of the Budapest Open Access Initiative)]. *Ukrainian Journal on Library and Information Science*, 8, pp.10-26.

UDC 004:027.7:378]:021.1**Yurii Horban,**

*PhD in Cultural Studies, Associate Professor,
Professor at the Information Technologies Department,
Kyiv National University of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine,
y.i.gorban@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5837-4409>*

Nataliya Gaisyniuk,

*PhD in Education, Associate Professor,
Associate Professor at the Information Technologies Department,
Kyiv National University of Culture and Arts,
Kyiv, Ukraine,
n_gaysunuk@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-7959-9751>*

DIGITAL MEDIA SPACE IN MODERN HIGHER EDUCATION LIBRARIES: TRANSFORMATION OF ROLES AND FUNCTIONS

The purpose of the article is to investigate the transformation of the role and functions of modern university libraries, to study the impact of digital media integration on the traditional role of libraries in higher education establishments (HEEs), and to offer a comprehensive understanding of the new requirements that are put forward to them.

Research methods. In the course of the study, general scientific research methods were used to reveal the current state of libraries at higher education establishments and the factors shaping their transformation, in particular, source research (for a thorough review of the literature, case studies of various university libraries), analytical (to analyze new trends in digital media), systematization and generalization (to summarize).

The scientific novelty lies in identifying key trends, challenges and opportunities arising from digitization, as well as analyzing best practices for adapting to these changes. Recommendations and guidelines are offered for libraries seeking to overcome the challenges of the digital transition associated with updating library infrastructure to support user needs. The principles of successfully addressing issues related to information literacy and copyright, as well as managing budgetary constraints and navigation in a complex and changing ecosystem of digital resource providers are formulated. New opportunities that arise with the digital integration of HEEs and can contribute to the sustainable, adaptive and innovative network of university libraries' development that can meet the demands of users in the digital age are emphasized.

Conclusions. The study demonstrates that the digital media space significantly affects the role and functions of university libraries. These institutions should take advantage of the opportunities offered by digital technologies and adapt their services, facilities, and policies accordingly. This transformation not only brings new challenges but also improves the library's ability to serve users' information and educational needs, contributing to the success of students and researchers in the digital age.

Keywords: digital media space; digital integration; digital resources; modern libraries of higher education establishments; education in the digital age; transformation.

20.04.2023